

سیصد و بیست و پنجمین نشست مرکز حافظ‌شناسی و کرسی پژوهشی حافظ «مقایسه‌ی موسیقایی شعر حافظ و ترجمه‌های انگلیسی آن»

سیصد و بیست و پنجمین نشست مرکز حافظ‌شناسی و کرسی پژوهشی حافظ با عنوان «مقایسه‌ی موسیقایی شعر حافظ و ترجمه‌های انگلیسی آن»، در تاریخ ۳۰ تیرماه ۱۳۹۸، با همکاری اداره‌ی کل فرهنگ و ارشاد اسلامی فارس و مرکز پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز، با حضور جمعی از دانشگاهیان و اهالی فرهنگ و هنر فارس، در سالن غزل مجموعه‌ی تالار حافظ برگزار شد.

منتشر شده است و این ترجمه‌ها طیفی از ترجمه‌ی کلمه‌به‌کلمه تا برداشت آزاد را دربر می‌گیرد، گفت: مقاله و پژوهش‌های بسیاری در سنجش این ترجمه‌ها انجام شده است که شامل تصویرسازی، معادل‌سازی واژه‌ها، منظوم یا منثور بودن و... می‌شود. ایشان تأکید داشت: ترجمه‌ی خوب، متعلق به مترجمانی است که به زبان و ادب مبدأ و مقصد کاملاً مسلط هستند و آن را به گونه‌ای بلیغ و به شکلی عمیق درک می‌کنند.

دقیق کلمات و جملات و توانایی صحبت به زبان انگلیسی، (در سطحی حرفه‌ای و عالی و مجهز به توانایی‌هایی مانند ترجمه‌ی مقاله یا ترجمه‌ی تخصصی)، درک درستی از ساختار و قواعد زبان مبدأ و مقصد دارد و می‌تواند واژه‌ها و عبارات را از بستر مادریشان به بستری با ویژگی‌های زبانی متفاوت انتقال دهد. ایشان تأکید کرد: مسلماً چنین مترجمی باید آشنایی کافی با شعر و ادب زبان مبدأ و مقصد داشته باشد.

در ادامه‌ی این مراسم آقای پیام درخشان‌فرد، کارشناس ارشد پژوهش هنر و استاد مدعو دانشکده‌ی هنر و معماری دانشگاه شیراز به بُعد هنری و موسیقایی اشعار حافظ پرداخت.

ایشان با بیان این مقدمه که پس از اولین آشنایی انگلیسی‌زبانان با اشعار حافظ در نیمه‌ی دوم قرن هجدهم، بیش از یکصد ترجمه از آن‌ها انجام شده است، اما تنها برخی از مترجمان، اشعار را به نظم ترجمه نموده‌اند، به پژوهش خود در این باره (پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد ۱۳۹۴) اشاره کرد و گفت: تحقیق من از نوع میان‌رشته‌ای و توصیفی-مقایسه‌ای است که هدف از انجام آن، یافتن شیوه‌ای برای برگردان غزل حافظ در قالب شعر انگلیسی بوده است.

وی ابتدا به میزان آشنایی حافظ با موسیقی و ساز اشاره کرد و نشان داد که حافظ در این موضوع تبحر خاصی داشته است. سپس ابعاد شکل‌دهنده‌ی موسیقی در شعر فارسی و انگلیسی را به‌طور اجمالی معرفی کرد. او در ادامه به دسته‌بندی غزلیات حافظ بر مبنای فرم و موسیقی (وزن) آن‌ها و نیز پرسیامدترین آن‌ها پرداخت و گفت: از آنجایی که عنصر اصلی موسیقی‌ساز در شعر پارسی و انگلیسی ذاتاً متفاوتند و امکان مقایسه‌ی ادبی این دو وجود ندارد؛ ریتم و نُت موسیقی اشعار، تنها بستر ممکن برای مقایسه این دو مقایسه است. درخشان‌فرد در پایان ریتم غزلیاتی که بیش‌ترین ترجمه را داشتند با ترجمه‌ها مقایسه کرد و میزان نزدیکی و توانایی مترجمان را در انتقال ریتم اشعار نشان داد.

دکتر پورگیو با بیان این پرسش که: تسلط، دقیقاً به چه معناست؟ و مترجم مسلط به چه کسی گفته می‌شود؟ توضیح داد: به شخصی که صرفاً زبان مقصد را متوجه می‌شود و صحبت می‌کند، یک مترجم مسلط گفته نمی‌شود؛ بلکه فرد ماهر و متخصص در این زمینه، کسی است که علاوه بر فهم

در این مراسم نخست دکتر فریده پورگیو، مدیر امور بین‌المللی مرکز حافظ‌شناسی و استاد زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه شیراز، به موضوع ضمن خوش‌آمدگویی به حاضران، به موضوع ترجمه‌ی اشعار حافظ پرداخت. ایشان با بیان این مقدمه که تا کنون ترجمه‌های بسیاری از اشعار حافظ به زبان‌های گوناگون

سیددوبیست و ششمین نشست مرکز حافظ‌شناسی و کرسی پژوهشی حافظ «زیبایی‌شناسی غزل‌های حافظ»

سیددوبیست و ششمین نشست مرکز حافظ‌شناسی و کرسی پژوهشی حافظ با موضوع «زیبایی‌شناسی غزل‌های حافظ» روز یکشنبه ۲۴ شهریورماه ۱۳۹۸، ساعت ۱۷.۳۰ در سالن غزل تالار حافظ شیراز برگزار شد.

در این نشست که با همکاری اداره‌ی کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و مرکز پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز برگزار شد، دکتر سعید حسام‌پور، استاد بخش زبان

و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز و مدیر مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان به سخنرانی پرداخت.

ایشان در ابتدا ضمن سپاسگزاری از مرکز حافظ‌شناسی برای برگزاری نشست‌های علمی و فرهنگی جریان‌ساز در پیوند با حافظ، با خواندن ابیاتی از حافظ، نظر مخاطبان را به نگاه حافظ به زیبایی‌شناسی جلب کرد و گفت: میراث‌های جاودان ادبی و هنری عرصه‌ی کوشش‌های فراوان ادیبان، هنرمندان، اندیشمندان و انسان‌هایی است که با آفرینش آثار فاخر و زیبای خود، لذت‌هایی ناب را به مخاطبان خود هدیه داده‌اند و کام آنان را شیرین ساخته‌اند.

وی تأکید کرد: بی‌تردید در گستره‌ی شعر جهانی، حافظ توانسته با هنرمندی ویژه‌ای، تابلوهایی خلاقانه و ساحرانه بیافریند که تا همیشه پیش روی مخاطبان لذت‌آفرین و انرژی‌بخش باشد.

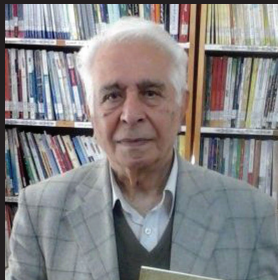
دکتر حسام‌پور با اشاره به نظرات صاحب‌نظران و نظریه‌پردازان مختلف درباره‌ی تعریف زیبایی و لذت و عوامل آن‌ها گفت: زیبایی قابل احساس و ادراک هست، اما غیرقابل تعریف است و در نهایت ریشه در نیازهای ما دارد.

ایشان افزود: به باور من، یکی از بنیادی‌ترین ریشه‌های زیبایی در شعر حافظ، با احساس نیاز مخاطبان در هم تنیده شده است؛ نیازهایی مانند شنیدن روایت، تعلیق و کشمکش، آفرینش شخصیت‌هایی اسطوره‌ای، گفت‌وگومندی، عصیان و ستیز با هستی و جهان و همچنین با اصحاب زور و تزویر، فرورفتن در خود و... . ایشان به عوامل مختلفی از جمله: خرده‌روایت‌ها، تعلیق‌ها، کشمکش‌ها، تضادها، آشنایی‌زدایی‌ها و... به‌عنوان رمز ماندگاری و دلیل لذت‌بردن همیشگی و همه‌زمانی مخاطب از شعر حافظ پرداخت.

این حافظ‌پژوه یکی از ترفندهای اصلی حافظ را «خلق معشوق چندوجهی» در شعرش خواند و توضیح داد: در شعر شاعران دیگر ممدوح، معبود و معشوق جای خاص خود را دارند و مخاطب می‌تواند تفاوت این‌ها را درک کند، اما در شعر حافظ با زیرکی و زیبایی تمام چینش ابیات و خلق شخصیت‌ها به‌گونه‌ایست که ما می‌توانیم همزمان شعر را مربوط به هر کدام از این شخصیت‌ها (معبود و معشوق و ممدوح) بدانیم و از آن لذت ببریم.

دکتر حسام‌پور، یکی دیگر از عوامل لذت‌بردن از شعر حافظ را «تنوع» در شعر حافظ دانست و ریشه‌ی آن را در نیازهای بشر معرفی کرد. وی گفت: حافظ همزمان که به نیازهای جسمانی ما توجه می‌کند به نیازهای معنوی ما نیز می‌پردازد، او همزمان به مسائل اجتماعی و فردی اشاره می‌کند. در شعر او همزمان مفاهیم مربوط به حماسه، عرفان، ادبیات غنایی و تعلیمی وجود دارد و بدین ترتیب تنوع یکی از پرنگ‌ترین محورها در شعر حافظ است.

پیام تسلیت مرکز حافظ‌شناسی در پی درگذشت زنده‌یاد جمال زبانی

جان بی جمال جانان میل جهان ندارد
هر کس که این ندارد حقا که آن ندارد

خبر درگذشت فرهنگی فرهیخته و دانشور حافظ‌پژوه روانشاد جمال زبانی اهالی کوی فرهنگ و ادب، به‌ویژه دوستان واران حافظ را سوگوار کرد.

آن یار سفرکرده در پیوسته‌ی عمر، همیشه همگام با کاروان ادب، سلوکی فرهنگی داشت و سال‌ها با بنان و بیان خویش در آفرینش‌های فرهنگی و اجتماعی نامدار و نام‌آور بود.

حضور سودمند در محافل ادیبانه، نگارش چندین کتاب در حوزه‌ی ادب و فرهنگ ایران، فارس و شیراز، به‌ویژه آثار ارزشمندشان در پیوند با حافظ، همچون «آداب و رسوم و باورهای مردم زمانه در شعر حافظ»، «گل‌واژه‌های شعر حافظ»، «سحرآفرینی‌های حافظ»، «آداب، رسوم و باورهای مردم از زبان حافظ، سعدی و مولوی» معرف آن فرهنگی ادب‌سنج است. زنده‌یاد زبانی همواره همراه و همدل با مرکز حافظ‌شناسی، در برنامه‌های مختلف این مرکز حضوری فعال داشتند و یادی نیک از خود به جای گذاشته‌اند.

مرکز حافظ‌شناسی سوگمندانه کوچ آن یار سفرکرده را به خانواده‌ی محترم زبانی و جامعه‌ی ادبی و فرهنگی تسلیت می‌گوید. بر روانش درود می‌فرستد و از خداوند مهربان برای ایشان شادی روان و آرزوی الهی و برای بازماندگان اجر و شکیبایی خواهان است.

روابط عمومی مرکز حافظ‌شناسی